

Основні кроки створення сімейних фермерських господарств без статусу юридичної особи

Обов'язковою умовою для створення сімейного фермерського господарства без статусу юридичної особи (далі - СФГ) є наявність земельної ділянки, наданої у власність та/або користування, у тому числі в оренду, для ведення фермерського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, особистого селянського господарства.

Фермерське господарство набуває статусу сімейного виключно за умови використання праці членів однієї сім'ї у розумінні статті 3 Сімейного кодексу України, відповідно до зазначених нижче кроків:

1. Підготовка установчих документів: договору або декларації

Договір про створення сімейного фермерського господарства без статусу юридичної особи укладається фізичною особою спільно з членами її сім'ї та підлягає нотаріальному посвідченню за місцем розташування майна та земельних ділянок фермерського господарства.

У разі одноосібного ведення такого господарства – фізичною особою самостійно складається декларація про створення СФГ в письмовій формі, яку нотаріально посвідчувати не потрібно.

Типова форма договору (декларації) про створення сімейного фермерського господарства затверджена наказом Мінагрополітики від 05.04.2019 № 177, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25.04.2019 за № 438/33409.

2. Звернення до державного реєстратора для реєстрації СФГ

Необхідно звернутися до державного реєстратора і подати такий пакет документів:

У разі звернення фізичною особою – підприємцем особисто, заявник пред'являє документ, що відповідно до закону посвідчує його особу;

- у разі подання документів уповноваженою особою подається примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) документа, що підтверджує його повноваження, зокрема довіреність, (крім випадку, коли відомості про повноваження цього представника містяться в Єдиному державному реєстрі), а також пред'являється документ, що відповідно до закону посвідчує особу представника;

- заява про державну реєстрацію фізичної особи підприємцем, що підписується заявником. У разі подання заяви про державну реєстрацію поштовим відправленням справжність підпису заявника повинна бути нотаріально засвідчена;

- заява про обрання фізичною особою спрощеної системи оподаткування та/або реєстраційна заява про добровільну реєстрацію як платника податку на додану вартість, але тільки за бажанням заявника;

- нотаріально засвідчена письмова згода батьків (усиновлювачів) або піклувальника чи органу опіки та піклування - для фізичної особи, яка досягла шістнадцяти років і має бажання займатися підприємницькою діяльністю, але не має повної цивільної дієздатності;

- декларація або договір про створення СФГ.

Якщо фізична особа вже зареєстрована як фізична особа – підприємець, але бажає створити сімейне фермерське господарство без статусу юридичної особи, то можливо внести зміни до відомостей про фізичну особу - підприємця, що містяться в Єдиному державному реєстрі, для цього подаються такі документи:

- у разі звернення фізичною особою – підприємцем особисто, заявник пред'являє документ, що відповідно до закону посвідчує його особу,

- у разі подання документів уповноваженою особою подається примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) документа, що підтверджує його повноваження (крім випадку, коли відомості про повноваження цього представника містяться в Єдиному державному реєстрі), а також пред'являється документ, що відповідно до закону посвідчує особу представника;

- заява про державну реєстрацію змін до відомостей про фізичну особу - підприємця, що містяться в Єдиному державному реєстрі, яка підписується заявником. У разі подання заяви про державну реєстрацію поштовим відправленням справжність підпису заявника повинна бути нотаріально засвідчена;

- договір (декларація) про створення СФГ.

3. Постанова на облік в органах ДПС, як платника податків

Зареєстровані в установленому порядку СФГ, подають заяву про застосування спрощеної системи оподаткування (далі – Заява) та ставки єдиного податку, встановленої для четвертої групи, до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація або обрати іншу систему оподаткування.

СФГ, яке є платником інших податків і зборів, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування шляхом подання Заяви до контролюючого органу не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу.

ФОП щодо якої в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань містяться відомості про створення ним СФГ, які надійшли від державного реєстратора до органу ДПС, має право обрати або перейти на четверту групу платників єдиного податку за умови дотримання вимог статті 291 Податкового кодексу України:

здійснюють виключно вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власновирощеної або відгодованої продукції та її продаж;

провадять господарську діяльність (крім постачання) за місцем податкової адреси;

не використовують працю найманих осіб;

членами фермерського господарства такої фізичної особи є лише члени її сім'ї у визначенні частини другої статті 3 Сімейного кодексу України;

площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у власності та/або користуванні членів фермерського господарства становить не менше двох гектарів, але не більше 20 гектарів.

Зареєстровані в установленому порядку СФГ, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для четвертої групи, вважаються платниками єдиного податку з дня державної реєстрації.

4. Використання можливостей державної підтримки фермерських господарств

СФГ мають право на отримання державної підтримки за рахунок коштів державного бюджету відповідно до затверджених програм. Найпростішими формами держпідтримки для новостворених СФГ можна визначити такі:

надання безвідсоткових кредитів через Український державний фонд підтримки фермерських господарств обсязі до 500 тис гривень на конкурсних засадах на поворотній основі для використання на встановлені/заявлені цілі терміном до 5 років із забезпеченням виконання зобов'язання щодо повернення (за застава, поручительство).

Механізм надання визначено Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2008 № 1102 (із змінами).

Деталі за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2004-%D0%BF>; <https://udf.gov.ua/contacts>

додаткова фінансова підтримка через механізм доплати на користь застрахованих осіб - членів/голови сімейного фермерського господарства без набуття статусу юридичної особи, яке зареєстроване платником єдиного податку четвертої групи, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування протягом 10 років у розмірі від 0,9 до 0,1 мінімального страхового внеску виключно за умови сплати решти внеску головою СФГ за себе та за своїх членів.

Механізм надання визначено постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 565.

Деталі за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2019-%D0%BF>

фінансова підтримка розвитку фермерських господарств (постанова КМУ від 7 лютого 2018 р. № 106) за напрямками:

спеціальна бюджетна дотація за утримання корів молочного напрямку продуктивності фермерському господарству, у власності якого перебуває від п'яти корів, ідентифікованих та зареєстрованих відповідно до законодавства;

бюджетна субсидія на одиницю оброблюваних угідь (1 гектар) – новоствореним фермерським господарствам;

часткова компенсація витрат сільськогосподарським дорадчим службам, пов'язаних з наданням дорадчих послуг;

фінансова підтримка сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Крім цього, СФГ можуть скористатися державною підтримкою за програмами:

розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції (постанова КМУ від 7 лютого 2018 р. № 107);

часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва (постанова КМУ 1 березня 2017 р. № 130 (із змінами);

фінансової підтримки заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів (постанова КМУ від 29 квітня 2015 р. № 300 (із змінами);

фінансової підтримки розвитку садівництва, виноградарства та хмелярства (постанова КМУ 15 липня 2005 р. № 587 (із змінами).

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 «Про затвердження Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва» встановлено механізми реалізації державної програми «Доступні кредити 5-7-9 %».